

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643/610-
Konu : Soru Önergeleri

24 MAY 2013
...../2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21/05/2013 tarih ve 124398 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Gaziantep Milletvekili Edip Semih YALÇIN'a ait 7/23087, İstanbul Milletvekili Durmuşali TORLAK'a ait 7/23088, Afyonkarahisar Milletvekili Kemalettin YILMAZ'a ait 7/23089, Iğdır Milletvekili Pervin BULDAN'a ait 7/23090, Batman Milletvekili Ayla AKAT ATA'ya ait 7/23091, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/23092, 7/23093, 7/23094, 7/23095 ve 7/23101, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/23096 ve 7/23102, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/23097, Diyarbakır Milletvekili Altan TAN'a ait 7/23098 ve 7/23099, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/23100 ve Giresun Milletvekili Selahattin KARAAHMETOĞLU'na ait 7/23256 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-7/23087, 7/23088, 7/23089, 7/23090,
7/23091, 7/23092, 7/23093, 7/23094,
7/23095, 7/23101, 7/23096, 7/23102,
7/23097, 7/23098, 7/23099, 7/23100,
7/23256 (30 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ensar ÖĞÜT
Ardahan Milletvekili
Esas No : 7/23101

Dağların kenti olarak bilinen Hakkâri ve Şemdinli İlçesi'nde 2.600 rakımda doğal olarak yetişen ters lâle çiçeğinin Hakkâri caddelerinde satılması hemşerilerimizce hoş karşılanmamıştır. Endemik bitki olan ters lâlelerin kent için önemli bir yeri vardır. Bu bitkinin bilinçsizce tahrip edilmesi ve yok edilmesine göz yumulmamalı.

SORU) Ters lâle çiçeğinin koruma altına alınıp gelecek nesillere aktarılması ve böyle az biten çiçeğin daha çok üretilmesi için çalışmalarınız olacak mı?

CEVAP) Türkiye'de sayıları otuzdan fazla olan *Fritillaria* türleri tüm kuzey yarımkürede yayılış göstermektedir. Bu türler arasında *Fritillaria imperialis* (Ters Lâle) ve *Fritillaria persica* (Adıyaman Lâlesi) en çok tanınan ve üretimleri yapılan türlerdir. Bu türler, kısa adı CITES olan "Nesilleri Tehlike Altında Olan Yabanî Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme" kapsamında yer almamakta ve uluslararası ticaretinde bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, bahse konu türlerin soğanlı bitki olması nedeniyle "Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik" kapsamında değerlendirilmiş ve ihracatın belirli bir disiplin altında yapılarak Ülkemiz doğasında bulunan soğanlı ve rizumlu bitkilerin hem doğadaki varlığının korunması hem de sürdürülebilir bir biçimde ekonomik açıdan değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Yönetmelik kapsamında değerlendirilen türlerin doğadan temini ve üretimiyle ilgili uygulamalar, anılan Yönetmeliğin 10 ve 11. maddesi kapsamında Uzman Komisyonu tavsiyeleri doğrultusunda Teknik Komite'nin bu tavsiyelere istinaden aldığı kararlar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Yönetmelik'te, çiçek soğanları elde edilme yöntemi açısından "doğadan" ve "üretim" olarak ve ihracat yönünden ise "ihracatı yasak olan türler", "ihracatı kota ile sınırlı olan türler" ve "ihracatı üretimden serbest olan türler" olarak gruplandırılmıştır.

Bu çerçevede; bahse konu Yönetmeliğe istinaden her yıl yayınlanan Doğal Çiçek Soğanlarının İhracat Listesi Hakkındaki Tebliğ çerçevesinde, söz konusu türlerin doğadan temin edilerek ihracatlarına uzun yıllardan beri izin verilmemiş ve bu türlerin ihracatı üretimde kota ile sınırlandırılarak sağlanmıştır.

Bu kapsamda, Adıyaman Lâlesinin 2012 yılından itibaren üretimden serbest olarak ihracatına izin verilmeye başlanmış, 2010 yılından sonra Ters Lâle için ihracat kotası verilmemiştir. Bununla birlikte, ilgili mevzuatta bu türlerin üretilip yurt içinde pazarlanmasında herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Ayrıca, Ters Lâle çiçeği endemik bir tür olmayıp 1.000-2.700 m. rakımında diğer illerimizi de içine alan geniş bir alanda doğal olarak yetişmektedir.

[Handwritten signature]

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ters Lâle endemik bir tür olmamasına rağmen; bilinçsiz toplamanın vereceği zararın önüne geçebilmek ve kendi çeşitlerimizi geliştirmek amacıyla, 2007 yılında Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu Müdürlüğü'nde TÜBİTAK destekli "Türkiye Ters Lâle Türlerinin Islahı ve İlgili Sektöre Kazandırılması Projesi" başlatılmış olup, bu proje hâlen devam etmektedir. Bu projeye, ters lâle türleri gen havuzunda koruma altına alınmış, yetiştirme tekniği ve çoğaltma yöntemi tesbit edilmiş ve üretim parselleri kurulmuştur. Son aşama olan çeşit adaylarının tescil işlemleri 2014 yılında yapılacaktır.

Ters Lâle ile ilgili olarak Hakkâri İlimizde "Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik" kapsamında çalışmalar yürütülmekte olup, bu çerçevede Şemdinli İlçesi Korgan Köyü'nde 5.000 m2 alanda 25.000 adet Ters Lâle üretimi gerçekleştirilmiştir. Hakkâri İl Müdürlüğümüz tarafından 2013 yılında, Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA)'nın Doğrudan Faaliyet Desteği hibe programı kapsamında "Hakkâri Ters Lâlesinin Korunması ve Geliştirilmesi Projesi" hazırlanması planlanmaktadır.

Ayrıca, Ters Lâlenin Yönetmelikte belirtilen hususlar dışında üretimi, toplanması ve satılmasına yönelik tedbirlerin alınması için ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gerekli koordinasyon ve işbirliği yapılmaktadır.